

ABSTRAKT

Mezi základní a zároveň stěžejní otázky práva ochrany investic bezpochyby patří prokázání existence chráněné investice. Tato práce se zaměřuje na zkoumání těchto otázek podle bilaterálních dohod o ochraně investic a ICSID Úmluvy. Vzhledem k tomu, že určení existence investice a investora záleží nejenom na tom, jak jsou tyto pojmy vymezené v konkrétní BIT, ale také na interpretaci použití těchto pojmů v ICSID Úmluvě, zdrojem odpovědí na tuto a související otázky je zveřejněná judikatura ICSID tribunálů.

V rozhodnutích investičních tribunálů není jediný přístup ohledně definování investice, lze vyčlenit několik různých přístupů: (i) pojem investice musí splňovat kritéria podle příslušné BIT a zároveň kritéria Úmluvy, která jsou vypracována judikaturou, (ii) pojem investice podle Úmluvy (resp. související judikatury) má přednost před definicí podle BIT, (iii) existuje pouze definice podle BIT, (iv) pojem investice musí splňovat kritéria podle příslušné BIT a zároveň se vejít do rámce Úmluvy, který je však chápán velice široce.

Při definování pojmu investor vzniká rovněž množství otázek. U žalobce, který je fyzickou osobou, musí rozhodčí tribunály nejčastěji řešit otázku státní příslušnosti, občanství nebo trvalého pobytu, otázku dvojího občanství. U žalobce, který je právnickou osobou, může vzniknout ještě širší škála otázek, na které musí odpovědět rozhodce: od charakteru právnické osoby, který je žalobcem, do oprávněnosti podat žalobu někým, kdo je na vrcholu korporátní struktury a který pouze zprostředkovaně vlastní místní společnost (tzv. koneční beneficianti).

Právo ochrany investic s mezinárodním prvkem podle dohod o podpoře a ochraně investic je velmi dynamické a vzhledem k absenci precedenčního práva je do značné míry roztržštěné co do postupů zkoumání existence investora a investice. Vše s sebou přináší to, že žádný závěr rozhodčího tribunálu není nepřekonatelný pro budoucí řízení.